

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

О.Л. Ільницька, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Запропоновано удосконалення методики визначення кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Постановка проблеми. Діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення кредитів. Для надання кредиту важливе значення має оцінка кредитоспроможності позичальника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку питань оцінки кредитоспроможності позичальників зробили сучасні економісти: Е. Брігем, Л. Гапенські, П. Роуз, Дж. Сінкі, В. Вітлінський, О. Пернарівський, О. Дзюблюк, А. Мороз та інші.

Мета дослідження. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Кожен керівник сільськогосподарського підприємства перед тим, як прийняти рішення про залучення кредитних ресурсів, повинен знати можливості свого підприємства, оскільки від рівня кредитоспроможності залежить, в якому обсязі буде наданий кредит і чи буде він наданий взагалі.

Результатом систематичної неправильно здійснюваної оцінки кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства може служити погіршення якості кредитного портфеля підприємства, яке, до того ж, тягне за собою ще й необхідність зайвого резервування. У кращому випадку це призведе до погіршення фінансового стану підприємства, у гіршому – до повного краху.

Рішенням проблеми є розробка і використання обґрунтованої методики, що дозволить сільськогосподарському підприємству найбільш реально оцінювати свою кредитоспроможність. Проте слід

* Науковий керівник – Г.В. Осовська, к. е. н., професор

зазначити, що не існує методики, підходу до її побудови відповідно до європейських вимог.

Існує методика визначення кредитоспроможності на підставі Положенні НБУ «Про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за позиками комерційних банків», затвердженого постановою НБУ №122 від 27.03.98 р. У своїй дослідницькій роботі ми пропонуємо методику визначення кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств, враховуючи європейські стандарти та вимоги (табл.).

Таблиця. Порівняння методики визначення кредитоспроможності

Положення НБУ №122 від 27.03.98р.	Визначення кредитоспроможності позичальника з врахуванням європейських вимог
Коефіцієнт поточної ліквідності, $K_{пл}$,	1) чиста виручка від реалізації; 2) динаміка зміни чистої виручки та її тенденція розвитку; 3) основні обсяги реалізації у фізичному вимірі; 4) цінова політика
Коефіцієнт швидкої ліквідності, $K_{шл}$	Ефективність та прибутковість 1) ЕВІТА; 2) ROE; 3) ЕВІТ; 4) ROA.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, $K_{ал}$	1) елементи робочого (обігового) капіталу-дебітори, кредитори та запаси; 2) розкриття інформації про дебітори та кредитори; 3) виявлення проблемних дебіторів та кредиторів; 4) наявність міжгрупових розрахунків; 5) аналіз запасів; 6) динаміка показників оборотності елементів обігового капіталу.
Коефіцієнт фінансової стійкості, $K_{фс}$	1) кредитне навантаження на обслуговування боргу; 2) аналіз боргового навантаження; 3) коефіцієнт покриття процентів; 4) структура кредиторської заборгованості; 5) структура власного капіталу.
Коефіцієнт фінансової незалежності, $K_{фн}$	1) ліквідність; 2) коефіцієнт загальної ліквідності; 3) віднесення до складу короткострокових кредитів довгострокової кредитної заборгованості, термін погашення якої настає у поточному році
Коефіцієнт автономності, $K_{ав}$	1) бізнес план позичальника та прогнози розрахунки; 2) перевірка виконання раніше наданих бізнес планів; 3) оцінка ймовірності досягнення прогнозних показників; 4) прогноз фінансових результатів; 5) проноз балансу; 6) прогноз руху грошових коштів; 7) аналіз причин змін у розрізі окремих значущих статей.
Коефіцієнт оборотності балансу, $K_{об}$	
Коефіцієнт маневреності, $K_{м}$	
Коефіцієнт забезпеченості, $K_{з}$	

Проаналізуємо основні відмінності запропонованої методики порівняно з існуючою:

1. Більш досконало вивчається прибуток підприємства, джерела його утворення та вплив на нього відсотків по залучених коштах (ЕВІТА; ROE; ЕВІТ; ROA).

2. Звертається увага на проблемних дебіторів і кредиторів.
3. Аналізується боргове навантаження сільськогосподарського підприємства.
4. Аналізується рух грошових коштів в минулій та майбутній діяльності підприємства, особлива увага звертається на прогнозні показники.

Висновки. Використання такої методики визначення кредитоспроможності має велике значення не тільки з теоретичної, але і з практичної точки зору, тому що визначає спрямованість і зміст процесу оцінки кредитоспроможності позичальника, а, отже, і його результати.

Список використаних джерел

1. Положення НБУ «Про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за позиками комерційних банків», затверджене постановою НБУ №122 від 27.03.98 р.
2. Бурлан С.А. Методологічні аспекти оцінки кредитоспроможності підприємств аграрного виробництва [Текст] / С.А. Бурлан, О.Б. Філімонова // Наукові праці. – 2007. – Том 64. Випуск 51. – С. 71-76.
3. Вітлінський В.В. Оцінка кредитоспроможності позичальника та ризику банку // Фінанси України. – 1999. – № 12. – С.91-103.
4. Єпіфанов А.О. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія – Суми: УАБС НБУ, 07. – 286 с.